

گزارشی از اقتصاد نشر و کتابفروشی‌های دور از نمایشگاه

بر بساطی که بساطی نیست

از پله‌ها که بالا می‌روی فقط یک نفر را در حال نگاه کردن به قفسه‌ها می‌بینی اما به کتابفروشی چشمه که وارد می‌شوی اولین چیزی که توجه‌ات را جلب می‌کند شلوغی کتابفروشی است. «چشمه» امسال بر خلاف سال گذشته نتخفیف کلی برای نمایشگاه دارد و نه برنامه خاصی در کتابفروشی‌اش تدارک دیده است اما کتاب‌های تازه‌منتشرشده دیگر ناشران، روی میزهای تازه‌های کتاب قرار دارد و به فروش می‌رسد یکی از مسوولان کتابفروشی چشمه می‌گوید که امسال بنا به دلایلی هیچ برنامه خاصی در طول برگزاری نمایشگاه ندارند و کتابفروشی مثل روزهای عادی به کار خود می‌پردازد.

و ناشرانی که نیستند: امسال نیز نمایشگاه کتاب با چند غایب برگزار شد که از مهم‌ترین آنها همین نشر چشمه است اما به‌جز چشمه که امسال هم امکان حضور در نمایشگاه را نداشت، انتشارات «طهوری» هم ترجیح داده است در نمایشگاه امسال شرکت نکند و مسوول کتابفروشی طهوری دلیل آن را کامل نشدن عناوین جدید کتاب‌هایشان وجود اینکه نشر روزنه برای حضور در نمایشگاه ثبت‌نام کرده اما به دلایلی نامشخص اجازه حضور در نمایشگاه را نیافته و از این رو مسوولان روزنه در خود انتشارات، کتاب‌هایشان را با تخفیف ارایه می‌دهند. دیگر ناشر غایب هم انتشارات «روشنگران و مطالعات زنان» است که همانند چند سال گذشته به خواست خود و در اعتراض به مناسب نبودن محل برگزاری نمایشگاه، در آن حضور نیافته است.

بحران ششمیری دویله است: حکایت این روزهای کتاب در ایران، به گواه همه آنهایی که به نوعی با کتاب سروکار دارند، در یک کلمه کلیدی خلاصه می‌شود: بحران. اگر تا پیش از این، وضعیت ممیزی مهم‌ترین مساله مولفان و ناشران کتاب بود، این روزها وضعیت بحرانی اقتصاد نشر نه‌تنها همه مولفان و ناشران، که حتی خوانندگان را نیز به طور بلاواسطه‌ای تحت‌تاثیر قرار داده است. بحران نشر که همراه با نوسانات قیمت ارز و بالا رفتن قیمت کاغذ تشدید شد، با افزایش قیمت کتاب شکلی ملموس برای خوانندگان پیدا کرده اما این افزایش قیمت تنها بخش کوچکی از همه آن چیزی است که این روزها نشر کتاب در ایران با آن درگیر است. در این مدت افزایش قیمت کتاب بحث‌ها و اعتراض‌هایی برانگیخته اما حسین کریمی، مدیر انتشارات نیلوفر، معتقد است: «کتاب در مقایسه با کالاهای دیگر کمترین افزایش قیمت را داشته و کسانی که به افزایش قیمت کتاب اعتراض می‌کنند، این مساله را نادیده می‌گیرند.» محمد حسینی، نویسنده و از مسوولان «شتر ثالث» نیز افزایش قیمت نهایی کتاب را در مقایسه با قیمت کاغذ ناچیز می‌داند. به اعتقاد او «قیمت کاغذ از زمان بالا رفتن قیمت دلار تقریباً سه‌برابر شده، اما ناشران هرگز قیمت کتاب‌ها را تا سه‌برابر افزایش ندادند. قیمت کتاب‌ها حداقل ۲۵ یا ۳۵ درصد یا در مورد کتاب‌هایی خاص ۴۰درصد افزایش داشته است چراکه ناشران در هزینه‌های خود صرفه‌جویی کرده‌اند و با کاستن از سود انتشار یک کتاب تلاش می‌کنند تا در این حرفه بمانند.» واقعیت هم این است که قیمت کتاب برخلاف بسیاری از کالاهای دیگر، هنوز به جایی نرسیده که طبقه متوسط امکان خرید آن را از دست بدهد و گواه این مساله هم تجدیدچاپ آثار گران‌قیمتی است که به بازار کتاب عرضه می‌شود. بازار کتاب در همه این سال‌ها به نسبت یک کل جمعیت کشور، بازار به شدت کوچکی بوده و جمعیت دو، سه‌هزارنفری‌ای که کل این بازار را تشکیل می‌دادند،

عمودی:

۱- بیوگرافی - کرین خالص ۲- یاقوت - خانه‌های ریز عکس - برابر قربات و خوش‌شانودی ۳- بافنده - مهربان‌تر - واحد قدیمی اندازه‌گیری وزن ۴- قوم آتپلا - سستان‌رای خرد -ضعیف شمردن ۵- پسوند فاعلی - پدر و مادر - طبیعی ۶- کنایه از مراحل سیر و سلوک عارف تا رسیدن به کمال -جوش‌های ریز بدن ۷- مجروح - اولین تبعیدده ناپلئون - دست نخورده - حرف پیروزی ۸- جنبیدن - به رخ کشیدن

- حیران و سرگشته - واحد وزن ۹- حرص و طمع - همنشین برهمن - بیسواد - میرا ۱۰ - زمان بی‌انتها- سجاد سبیز گیاه ۱۱ - برتری‌ها - نویسنده و نمایشنامه‌نویس بزرگ فرانسوی - تکرار یک حرف ۱۲ - نام نخستین دوره از دوران اول زمین‌شناسی - پدر رستم - کشور دو تکه ۱۳ - فلز پریمفر - ماه سربانی برابر با خردادماه -والده ۱۴ - حفاظ پله - جمع نفس - کند کشد ۱۵ - فیلم خیالی - برنده جایزه نوبل اقتصاد سال ۱۹۹۹

جدول۱۶۹۷

افقی:

۱- عهدشکن - فیلسوف آلمانی قرن هجدهم ۲- زخم چرکینی که آب به آن نفوذ کرده باشد - نیش سرما - خوش سیمیا ۳- مغازه - میهمانخانه - حرص ۴- خزینه زر و سیم -دا و اطوار -ساز زهی -دانه خوشبو ۵- دست عرب - وسیله داوری - رودی در کشور برزیل ۶- دومین دوره شاهنامه - سنت ۷- اسب ترک - استان - نفرت دارنده ۸- مخفف من را - آموخته لقمان حسن معاشرت - زن هم ردیف - جایز ۹- دانشمند معروف هندی و برنده جایزه نوبل فیزیک - مجرم اسرار - اسب بی‌سر ۱۰- نیکو کار - درخت تنارو آفریقا ۱۱ - آبوه - مهره شطرنج - صنم ۱۲ - حرف نفی اید - باطن انسان - قبض پرداخت پول -از حروف الفبا ۱۳ - عاریه گرفته شده - پول خرد اسپانیا - روحانی دربار فرعون ۱۴ - فصل بهار - میهن - روزه ۱۵ - جمع سیف - کاشف سیاره اورانوس

جدول۱۶۹۶

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰
۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵
۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰
۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵
۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰
۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰	۱۰۱	۱۰۲	۱۰۳	۱۰۴	۱۰۵
۱۰۶	۱۰۷	۱۰۸	۱۰۹	۱۱۰	۱۱۱	۱۱۲	۱۱۳	۱۱۴	۱۱۵	۱۱۶	۱۱۷	۱۱۸	۱۱۹	۱۲۰

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰
۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵
۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰
۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵
۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰
۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰	۱۰۱	۱۰۲	۱۰۳	۱۰۴	۱۰۵
۱۰۶	۱۰۷	۱۰۸	۱۰۹	۱۱۰	۱۱۱	۱۱۲	۱۱۳	۱۱۴	۱۱۵	۱۱۶	۱۱۷	۱۱۸	۱۱۹	۱۲۰

کتاب

هنوز هم خریدار کتاب‌های منتشرشده هستند. البته گرانی اخیر کتاب شرایط را برای خریداران آن دشوارتر کرده اما گرانی کتاب را باید جزئی از وضعیت کلی‌تری دانست که این روزها بر اقتصاد ما حاکم است. در بستر این وضعیت کلی، نشر کتاب هم با بحران روبه‌رو شده و اقلیتی که بازار کتاب را تشکیل می‌دهند کتاب‌های کمتری را در مقایسه با گذشته خریداری می‌کنند. رضا رضایی، مترجمی که سال‌هاست به صورت پروژهای به ترجمه آثار کلاسیک ادبیات انگلستان می‌پردازد، معتقد است که «در شرایط فعلی خریدار کتاب با سختگیری بیشتری کتاب می‌خرد و با توجه به گرانی موجود، از میان کتاب‌هایی منتشرشده آثاری را انتخاب می‌کند که ضروری‌ترند.» به گفته رضایی «برخی کتاب‌هایی که در شرایط بحران نشر منتشر می‌شوند مناسب این دوران نیستند و باید در شرایطی دیگر به بازار می‌آمدند. منظور کتاب‌هایی است که اگر همین حالا آنها را نخوایی، چیزی هم از دست ندهادی. خواننده در این شرایط به سراغ این کتاب‌ها نخواهد رفت چراکه گرانی کتاب انتخاب‌های او را کلهش داده است.» اما در بحث از بحران نشر، گذشته از مساله افزایش قیمت کتاب، مساله مهم‌تر می‌تواند این باشد که این بحران چه تاثیری بر کیفیت کتاب‌های منتشرشده گذاشته است. محمد حسینی، معتقد است که ناشران حرفه‌ای همچنان کتاب‌هایی را منتشر می‌کنند که کیفیت‌های لازم را داشته باشند. حسینی می‌گوید: «بحران نشر در کیفیت کتاب‌های منتشرشده تاثیر منفی نگذاشته، البته منظور من آثار ناشران شناخته‌شده و حرفه‌ای است. ناشران در شرایط فعلی احتمالاً کمی در انتخاب کتاب محتاط‌تر شده‌اند. یعنی کتاب‌هایی را انتخاب می‌کنند که یک نوع یقین نسبی از فروششان داشته باشند.» اما نگاهی به کلیت آثار تازه منتشر شده نشان می‌دهد که بخش قابل‌توجهی از این آثار افت کیفیت داشته‌اند. به عبارتی تعداد زیادی از آثاری که امروز منتشر می‌شوند، چه به لحاظ محتوایی و چه به لحاظ ظاهری و فنی، دارای دچار افت کیفیت شده‌اند. محمدعلی جعفری، مدیر انتشارات ثالث درباره انتشار این دست کتاب‌ها می‌گوید: «برخی از ناشران در شرایط کنونی به سراغ انتشار آثاری می‌روند که حق تالیف اندکی داشته باشد. ضمن آنکه گرانی کاغذ موجب شده تا عده‌ای از هر کاغذی که در آنها‌ها موجود است برای انتشار کتاب استفاده کنند. بالا رفتن هزینه تولید کتاب سبب شده تا برخی هزینه‌های ضروری انتشار یک اثر، مثل ویراستاری، حذف شود و همه این موارد کیفیت کتاب را پایین می‌آورند.» گرانی کاغذ باعث نوعی صرفه‌جویی در انتشار کتاب شده و این مساله از برخی جهات بر کیفیت کتاب‌ها اثر گذاشته است. برای مثال فونت برخی کتاب‌هایی که در این مدت به چاپ رسیده کوچک‌تر از قبل شده است تا حجم بیشتری از نوشته در یک صفحه کاغذ جا بگیرد. اما از عوارض دیگر گرانی کاغذ و کتاب، کاهش تیراژهای کتاب است. هرچند نمی‌توان حکمی کلی در این مورد صادر کرد و هنوز به برخی آثار با تیراژ بالاتری چاپ می‌شوند، اما به طور کلی تیراژ کتاب‌ها کاهش یافته و امروز تیراژ هزار نسخه برای چاپ اول یک کتاب چندان عجیب نیست. با این حال کاره میرعلی‌سی، مترجمی که این روزها روی ترجمه سه‌گانه مرزی کورمک مک کارتی کار می‌کند، می‌گوید که «از برخی کتابفروشان شنیدم که فروش و تیراژ رمان‌های عامه پسند همچنان مثل گذشته است.» علیرضا رییس دانا‌یی، مدیر موسسه انتشاراتی نگاه، هم در مورد فروش این کتاب‌ها می‌گوید: «هرچند که آمار دقیقی در این‌باره ندارم اما به احتمال می‌توان فروش این آثار را مثل گذشته دانست، چون وجه سرگرم‌کنندگی همواره جاذبه‌های خاصی خود را دارد.» به رغم همه این مسایل، این اولین بحران نشر در ایران نیست و احتمالاً آخرین آن هم نخواهد بود. بحران فعلی یک روز به پایان خواهد رسید و پس از آن بسیاری از مسایلی که این روزها بازار نشر کتاب درگیر آن است از میان خواهد رفت. با در نظر داشتن یک دورنمای کلی از شرایط نشر کتاب، چگونگی پشت سر گذاشتن این بحران مهم‌تر از وجود آن است. رضا رضایی که در همین شرایط بحرانی فعلی به ترجمه می‌پردازد و اتفاقاً ترجمه‌هایش به چاپ‌های چندم هم می‌رسد، در پاسخ به این پرسش که چگونه می‌توان بدون تن دادن به تنزل کیفیت کتاب، این بحران را پشت سر گذاشت، می‌گوید: «بحران ششمیری دو لبه است. عده‌ای از این بحران به عنوان یک فرصت استفاده می‌کنند و برای گذر از آن کیفیت کار خود را بالا می‌برند، اما عده‌ای با کارهای بدون کیفیت، تنها به اکتزال بحران دامن می‌زنند. بحران عده‌ای را به سمت کارهای کیفی‌تر سوق می‌دهد و عده‌ای را هم به سمت کارهای شتاب‌زده و بی‌کیفیت. پرسش اساسی می‌تواند این باشد که چه کسی بعد از بحران برنده خواهد بود؟ بدون شک کسی که در دل بحران کار کیفی‌تر و جدی‌تر انجام دهد، بعد از بحران برنده است. بعد از بحران، عده‌ای دارای سرمایه فکری و آثار درخور زیادی‌اند اما عده‌ای که در اکثریت هم هستند فاقد سرمایه خواهند بود. این شاید نوعی توصیه یا دادن امید به کسانی است که به این پرسش فکر می‌کنند و هنوز معتقد به‌انجام کار باکیفیت‌اند. من کتاب‌های منتشرشده را می‌بینم و نمایشگاه کتاب امسال را هم دیدهام. در فضای موجود کسی چندان اهمیتی به انجام کار کیفی نمی‌دهد. اما به هر حال برخی از ناشران همچنان آثار باکیفیت منتشر می‌کنند و شرایط بحرانی تاثیری بر کار آنها نداشته است. هرچند همه تمهیداتی برای خروج از بحران می‌اندیشند اما عده کمی هستند که در شرایط بحرانی به کیفیت بهتر فکر می‌کنند. مساله این است که بحران تنها بازنده ندارد بلکه برندگان هم دارد. هرچند که برندگان در اقلیت‌اند.» رضایی می‌گوید: «در این شرایط به جای گریه و تاله سر دادن کار‌های دیگری هم می‌توان انجام داد. باید به دنبال راه‌حل گشت. ما در کار نشر کتاب، راه کوتاه و آسان نداریم بلکه راه درازمدت و استراتژیک داریم. هنوز هم ناشرانی هستند که در دوام پیش می‌روند و فاصله خود را با دیگران بیشتر می‌کنند. اینها و نویسندگان و مترجمانی که معتقد به کیفیت اثرند، برندگان بحران‌اند.»

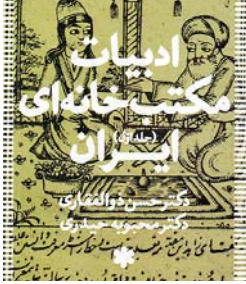
✽**سطری از شعر نیما یوشیج**

ادبیات کلاسیک

ادبیات مکتبخانه‌ای ایران

بیشتر آنچه نسل امروز از مکتبخانه می‌داند، نقل‌های شفاهی پرانکده نسل‌های گذشته است؛ نسل‌هایی که سوادآموزی‌شان به پیش از رواج شیوه‌های نوین آموزش بازمی‌گردد یا محیط‌هایی بوده‌اند که هنوز شیوه‌های قدیمی آموزش در آن رایج بوده آنچه از مکتبخانه‌ها کمتر می‌دانیم متونی است که در مکتبخانه‌ها به عنوان متون آموزشی تدریس می‌شده است. در این مورد دانشسته‌های بیشتر به متون مشهور ادبیات کلاسیک مثل گلستان و بوستان‌سعدی و مانند اینها محدود است، اما اگر بخواهیم در باب مکتبخانه و متونی که در مکتبخانه‌ها تدریس می‌شده و همچنین آیین مکتبخانه بیشتر بدانیم، کتاب «ادبیات مکتبخانه‌ای ایران» که به کوشش دکتر حسن ذوالفقاری و دکتر محبوبه حیدری گردآوری و از طرف نشر رشدآوران منتشر شده، گزینه مناسبی است. در این کتاب سه‌جلدی، مجموعه‌ای از متونی که در دوره‌قاجار در مکتبخانه‌ها تدریس می‌شده فراهم آمده است؛ متونی که هم تصویری از فرهنگ و ادبیات عامیانه به دست می‌دهند و هم تصویری از شیوه آموزش به دست‌آموزان را به وجودآمدن آموزش به سبک جدید گردآورندگان، این متون را از منابع چاپ سنگی گردآوری و منتشر کرده‌اند. در سراغ‌آز جلد اول، در فصلی با عنوان درآمد بر ادبیات مکتبخانه‌ای در ایران، مقاله‌ای مفصل درباره آداب و رسوم مربوط به مکتبخانه آمده است.

بر این مقاله پس از بررسی ریشه لغوی مکتب سه مباحثی چون تاریخچه

آموزش کودکان در ایران، آموزش زنان، مکان مکتب‌ها، انواع مکتبخانه‌ها، معلم مکتبخانه، هزینه‌های آموزشی و درآمد معلمان و تحفه‌ها، دانش آموزان مکتبخانه، برنامه‌های جنبی شاگردان، عشق‌های مکتبخانه‌ای، خلیفه یا سرخلیفه، تنبیه بدنی دانش‌آموزان، سال تحصیلی مکتبی، امکانات رفاهی مکتبخانه‌ها، شیوه آموزش در مکتب، برنامه و مواد درسی، کتاب‌های آموزشی، رونق کتاب‌های چاپ سنگی مکتبخانه در دوره قاجار، وسایل آموزشی، شیوه ارزشیابی، نقد نظام مکتبخانه، گذر از مکتب به مدرسه و دوره گذر از کتب مکتبخانه‌ای به کتب درسی جدید پرداخته شده و در بخش بعدی متونی که در مکتبخانه تدریس می‌شده آمده است.

اسفار کاتبان-۳

روایت نویسنده: علی خدایی

فقیر شده‌ایم

هر روز برای پیدا کردن کتاب‌های محبوبم فقیرتر می‌شوم. کتاب‌های محبوبم را میان آثار منتشرشده کمتر پیدا می‌کنم. قطعاً مسایل اقتصادی در این اتفاق نقش داشتند اما درست‌تر این است: کتاب‌هایی که به دنبالشان هستم همچنان به دلایل دیگری چاپ نمی‌شوند. ناشران هنوز هم دنبال انتشار آثار خوب هستند اما این‌دست کتاب‌ها کمتر چاپ می‌شوند و دلایلش اینست که در این میان رمان‌های عامه‌پسند به‌راحتی چاپ شوند. قبل از دوره بحران اقتصادی نشر هم، این‌طور بود و این کتاب‌ها راحت‌تر به بازار می‌آمدند. این اتفاق که امروز کتاب‌های بی‌کیفیت بیشتر منتشر می‌شوند، یک‌شبه به وقوع نپیوسته است اما برای آثار درخشان چه فرام آمده است؛ متونی که هر روز دایره تنگ‌تر و فضا برای انتشار آثار خوب کمتر می‌شود. این پرسش پیش می‌آید که آیا مجموعه کتاب‌هایی که ناشران ما به بازار می‌دهند واقعا کارنامه نویسندگان ماست؟ چرا در یکسال مثلاً فقط باید ۴۰ عنوان جدید از نویسندگان جوان منتشر شود؟ درحالی‌که من اطمینان دارم این کتاب‌ها بیش از این تعداد بودند اما منتشر نشدند.

با این شرایط، ناشران هم ناگزیر به بازار نگاهی می‌کنند و با تن دادن به یک بازی بینابین، تیراژ کتاب‌های نویسنده‌های جوان را از دوهزار نسخه به هزار نسخه کاهش می‌دهند تا بتوانند به فعالیتشان ادامه دهند. ناشران ترجیح می‌دهند مجموعه رنگارنگی از کتاب ارایه دهند تا طیف‌های بیشتری از خوانندگان را داشته باشند. پس طبیعی هم هست که کتاب‌های بازاری با تیراژ دوهزار نسخه و بیشتر منتشر می‌شود و تیراژ کتاب‌های جدی‌گاه به زیر هزار نسخه هم سقوط می‌کند. این مساله‌ای است که ناشران ما با آن درگیرند و خوانندگان کتاب نیز آن را درک می‌کنند. مخاطب کتاب‌های جدی، دیگر به‌راحتی نمی‌تواند این کتاب‌ها را پیدا کند چون دوره، دوره متوسط‌ها شده است.

امروز عرصه انتخاب کتاب به طور ملموسی تنگ شده است. به‌جز بحران نشر، در شرایط اقتصادی کنونی بسیاری از اقشار مختلف و طبقه متوسط و دانشجو‌ها نمی‌توانند بخشی از آثار موردنظرشان را خریداری کنند و همین تیراژهای اندک هم ممکن است به فروش نرسد. البته این مساله‌ای است که پیش از این هم وجود داشت اما امروز تشدید شده است. بدون شک افزایش هزینه کالاهای مختلف و مسایل اقتصادی، بر زندگی مردم تاثیر گذاشته و قدرت خریدشان را کاهش داده است.

مساله مهم‌تر اما کاهش قدرت انتخاب است. با اطمینان می‌گویم که این مشکل هنوز هم به وضعیت ممیزی کتاب و شرایط مجوز گرفتن برمی‌گردد.

این مشکلات سبب می‌شود تا نویسندگان ما نتوانند برای مدت طولانی روی یک مجموعه کار کنند. همه این مسایل حلقه‌هایی درهم‌تنیده شده‌اند. در نتیجه امروز با یک چندپارگی مواجه شده‌ایم. این چندپارگی و فاصله‌ای که میان نویسنده و ناشر یا خواننده افتاده، ناشران را بیشتر به سمت چاپ کتاب‌های پرفروش و بی‌کیفیت سوق می‌دهد. مقایسه‌ای میان عناوین کتاب‌هایی که امسال منتشر شده با عناوین منتشرشده در سال گذشته و سال‌های پیش‌تر، بخشی از مساله امروز کتاب را روشن می‌کند. روزه‌روز از تعداد عناوین جدید کتاب کاسته شده و کیفیت‌ها هم همین‌طور پایین‌تر می‌آید. ناشرانی را هم به یاد پیاوریم که امسال امکاتی برای ادامه فعالیت ندارند اما سال پیش در عرصه نشر حضور داشتند و این مساله‌ای است که در چند سال اخیر مطرح شده است. با نگاه کنیم به کتاب‌هایی که در یکسال گذشته به صورت اینترنتی منتشر شدند روند رو به افزایش این کتاب‌ها این پرسش را پیش می‌کشد که چرا نباید این کتاب‌ها در روند معمول منتشر شوند و به دست خواننده برسند. قطعاً برای چاپ این کتاب‌ها ناشری وجود داشته اما این آثار امکان چاپ شدن نداشته‌اند. اتفاق دیگری که باید متوجه آن بود، کتاب‌هایی‌اند که ناگزیر در خارج از ایران منتشر می‌شوند و اتفاقاً هر روز بر شمار این دست کتاب‌ها افزوده می‌شود. درحالی‌که اگر این کتاب‌ها در ایران منتشر می‌شدند، قطعاً با کیفیت بهتری به بازار عرضه شده و بیشتر دیده و خوانده می‌شدند. اما امروز بخش قابل‌توجهی از نویسندگان ما این امکان را از دست داده‌اند. باز هم تأکید می‌کنم، کتاب‌هایی که امروز به بازار می‌آیند، همه آن چیزی نیستند که نوشته شده‌است. اینها فقط کتاب‌هایی هستند که توانسته‌اند چاپ شوند. پس برای قضاوتی درست از نویسندگان و وضعیت ادبیات در سال‌های اخیر همواره باید این مساله را هم به یاد داشت.